

Haittojen vähentäminen

Julkaistu 22.5.2015

Haittojen vähentämisellä (harm reduction) tarkoitetaan toimintaa, jolla pyritään vähentämään huumeidenkäyttöön liittyvästä riskikäyttäytymisestä koituvia haitallisia seurauksia. Ensisijaisena tavoitteena on ehkäistä ja vähentää päihteidenkäytöstä johtuvia sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja asianomaiselle itselleen, hänen ympäristölleen ja yhteiskunnalle. Kansanterveyden näkökulmasta haittoja vähentävän toiminnan ensisijainen tavoite on vähentää tartuntatauteihin liittyviä terveyshaittoja ja ehkäistä tartuntatautien leviämistä huumeidenkäyttäjien keskuudessa ja sieltä valtaväestöön.

Toiminnassa hyödynnetään matalan kynnyksen periaatetta, jossa pyritään helpottamaan esimerkiksi mielenterveysongelmista ja syrjäytymisestä johtuvaa palveluiden ulkopuolelle jäämistä. Haittoja vähentävä toiminta on laajasti tarkasteltuna huumeidenkäytöstä aiheutuvien haittojen rajoittamista, kontaktien luomista, asiakkaiden tarpeiden mukaista sosiaali- ja terveysneuvontaa, pistovälineiden vaihto-ohjelmia sekä lääkkeellistä korvaushoitoa.

Yleisin haittojen vähentämisen keino on ruiskujen ja neulojen vaihto-ohjelmat. Puhtaiden käyttövälineiden jakamisen lisäksi asiakkaille annetaan tietoa pistämisestä ja erilaisista tartuntataudeista, annetaan ehkäisyvälineitä ja seksuaalineuvontaa, tuotetaan materiaalia ja riskiedotteita erilaisista päihteistä ja ilmiöistä, joita huumeidenkäyttäjien keskuudessa liikkuu, tarjotaan haavanhoitoja ja rokotuksia sekä lääkärinpalvelut. Asiakkaille tarjotaan tarpeen mukaan myös sosiaalineuvontaa sekä sosiaalihojausta. Jos asiakkaalla on tarve kuntoutukseen tai katkaisuhoidon, järjestellään yhteistyöverkoston kanssa siihen hyvät puitteet. Edellä mainituilla toimenpiteillä ehkäistään tehokkaasti tartuntatautien leviämistä, vähennetään huomattavasti pistämisestä koituvia vaurioita ja ennaltaehkäistään yliannostuksia ja riskitilanteita. Toiminta myös laskee huomattavasti palvelujärjestelmään pääsyn kynnyksiä.

Haittoja vähentävä terveysneuvonta on yhteiskunnallisesti kustannustehokasta ja sitä on tehty Suomessa vuodesta 1996.

Juha Sedergren
ohjaaja, A-klinikkasäätö

link

Lähde verkko-osoite: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietoiskut/huumehaittojen-vahentaminen-ja-tartuntataudit/haittojen-vahentaminen>